

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

**Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?
Kyllä / En. Jos ette, kuvailkaa mahdolliset muutostarpeet.**

Kyllä

Mahdolliset muutostarpeet.

-

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

Kyllä, tavoitteet vastaavat omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvailkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

-

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi [”Rahoituslähteiden monipuolisuutta kehitetään tavoitteellisesti varmistamaan kasvavat resurssit kulttuuri- ja taidesektorilla.” - Menestyksestä ei rangaista, vaan julkinen rahoitus tukee myös elinkelpoista ja nousujohteista kulttuurin elinkeinotoimintaa (esim. markkinavetoista elävän musiikin toimialaa). ”Kulttuurin aluehallinnolle tarvitaan kokonaisvastuullista ajattelua, alueellisen verkoston vahvistamista ja rakenteita, jotka kannustavat alueellisten viranomaistoimijoiden sekä taide- ja kulttuuritoimijoiden keskinäiseen yhteistyöhön.” - Viranomaisten ymmärrystä musiikkitapahtumista ja tapahtumista laajemmin lisätään, jotta niihin kohdistuva sääntely on tarkoituksenmukaista sekä turvallisuutta ja toiminnan

sujuvuutta tosiasiallisesti edistävää. Uusi aluehallinto keskittää palvelunsa siten, että musiikkitapahtumien järjestäjien kohtelu tapahtuu valtakunnallisesti yhteisten periaatteiden mukaisesti ja yhdenvertaisesti sekä tapahtumajärjestäjiä ammattitaitoisesti palvellen. ”Vahvistetaan kulttuurialaa koskevan tietoperustan ajantasaisuutta, kattavuutta ja yhteentoimivuutta sekä parannetaan tiedon hyödynnettävyyttä alan vaikuttavuuden tunnistamiseksi, päätöksenteon pohjaksi ja toiminnan suuntaamiseksi.” – Ei lakkauteta Tilastokeskuksen kulttuuri- ja vapaa-ajan osallistumista koskevia tilastoja. Ymmärretään kulttuurialan järjestöjen rooli oman toimialansa ainutlaatuisena tiedon tuottajana (esim. LiveFIN ry kerää tietoa ja tilastoja elävän musiikin vapaasta kentästä). Tuetaan järjestöjen tiedonkeruutyötä resurssit ja rahoitus varmistuen.]

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

LiveFIN on suomalainen elävän musiikin edunvalvontajärjestö, joka edustaa musiikkitapahtumien järjestäjiä, klubeja ja keikkapaikkoja, konsertti- ja kulttuuritaloja, rytmimusiikkifestivaaleja sekä elävän musiikin välittäjäporrasta – ohjelmatoimistoja, agenteja ja managereja. Yhdistyksellä on yli 70 jäsentä ja sen edustus kattaa lähes kaikki keskeiset elävän musiikin alan toimijat – yritykset ja yhteisöt.

LiveFINin tehtävä on vaikuttaa alaa koskevaan päätöksentekoon, tehdä näkyväksi alan yhteiskuntavaikuttavuutta, ylläpitää toimijoiden välistä dialogia sekä kehittää kansainvälistä yhteistyötä. Toiminnan tavoitteena on ylläpitää ja edistää elävän musiikin toimijoiden ja musiikin moninaisuutta. LiveFIN tuo alaa esiin merkityksellisenä kulttuurisena, sosiaalisena ja taloudellisena toimijana sekä työllistäjänä muiden luovan talouden muotojen rinnalla.

LiveFIN sitoutuu kulttuuripoliittisen selonteon tavoitteiden toteuttamiseen ja vie niitä eteenpäin mahdollisuuksien mukaan yhdessä musiikki-, kulttuuri- ja tapahtuma-alojen kanssa.

LiveFIN tuottaa tietoja ja tilastoja elävän musiikin vapaasta kentästä kulttuuri- ja elinkeinopoliittisen päätöksenteon sekä tarpeen mukaan myös kulttuuripoliittisen selontekotyön tueksi. LiveFIN ylläpitää elävän musiikin alan toimijoiden sisäistä ja julkista keskustelua sekä välittää tietoa toimialan, julkishallinnon ja päättäjien välillä. Keskustelun kautta muodostuu selkeä kuva alan toimintaedellytysten kehittämisen tarpeista sekä alan tulevaisuuden mahdollisuuksista. Tätä näkemystä LiveFIN tuo mielellään myös selontekotyön toimeenpanoon.

LiveFIN on laajasti verkostoitunut kotimaisten kattojärjestöjensä KULTA ry:n ja Tapahtumateollisuus ry:n sekä eurooppalaisen kattojärjestö Live DMA:n kautta. Yhdistys käy lisäksi jatkuvaa dialogia kotimaisten musiikkijärjestöjen kanssa. Siten yhdistyksen toiminta ja tavoitteet kiinnittyvät osaksi laajempaa järjestäytyneiden musiikki-, kulttuuri- ja tapahtumatoimialojen näkemystä suomalaisesta kulttuuri- ja elinkeinopoliitikasta.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

Luonnos kulttuuripoliittisesta selonteosta kokoaa tunnistettavasti ja selkeästi tulevaisuuden tavoitteita kulttuurin ja taiteen yhteiskunnallisen aseman parantamiseksi. Selonteosta välittyy kulttuurin, taiteen ja luovien alojen potentiaali.

E erityisen ilahduttavaa on kulttuurin elinkeinopoliittisten mahdollisuuksien hahmottuminen ja se, että tulevaisuuden tavoitteena on nähdä kulttuuri myös merkittävänä elinkeinona ja perusteellisuutena taiteen itseisarvon ohella. Luovien alojen tuottavuuden ja tuen välinen suhde sekä kasvupotentiaali ymmärretään selonteossa selkeästi.

On tärkeää, että kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanon seuraavat askeleet hahmotetaan pikaisesti ja konkreettisten toimenpiteiden kautta. Selonteon toimeenpanon aikajänne ja toimenpiteet on tärkeää tuoda kulttuuri- ja taidealan tietoon, jotta selontekotyön uskottavuus säilyy. Jotta alojen edustajat, toimijat ja tekijät sitoutuvat selonteon toimeenpanoon, on tärkeää saada tietoa prosessin etenemisestä sekä konkreettisesta toimintasuunnitelmasta.

Selonteon tiimoilta on keskeistä ottaa ripeästi seuraavia konkreettisia askelia, joita voisivat olla mm. seuraavat toimenpiteet:

1. Luovien alojen kasvustrategia – Kulttuuripoliittisen selonteon tavoitteet ja toimenpiteet tulee kytkeä osaksi luovien alojen kasvustrategiaa, jonka toimeenpanossa ollaan kaiketi selonteon aikajännettä ripeämpiä.
2. Kulttuurin aika on nyt ja aina -työryhmän ehdotukset – Selonteon toimenpiteiden laatimisessa tulisi hyödyntää vuonna 2022 laaditun tavoitepaperin konkreettisia toimenpide-ehdotuksia, joissa on paljon yhteistä selonteon tavoitteiden kanssa.
3. Ministeriöiden ja alan keskinäistä yhteistyötä vahvistavan asiantuntijaelimen pikainen perustaminen – Selonteon toimenpiteiden koordinointiin tarvitaan selkeää vastuunjako, määrätietoista strategista ohjausta, aikataulu ja työvälineet.

Elävän musiikin tapahtumatoimialan kasvun ja kehityksen näkökulmasta konkreettisia avauksia kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanoon olisivat mm. seuraavat toimenpiteet:

1. Kulttuurin rahoitus – On tärkeää ymmärtää, että musiikkitapahtumat ovat elinkeino ja sen ei tule asettua esteeksi julkiselle rahoitukselle Tulevaisuudessa kulttuurin rahoituksesta vähintään

kolmannes myönnetään uusille avauksille ja tuoreille tekijöille. Rahoituksessa voidaan huomioida myös jo vakiintuneiden toimijoiden uudet toimintamallit. Kulttuurin rahoitus kannustaa yhteistyöhön. Erityisesti eri kulttuurin lajien ja toimialojen väliset yhteistyöt, jotka lisäävät resurssiviisautta ja tiivistävät tekemisen hallinnollista tehokkuutta huomioidaan julkisen rahoituksen saajina. Kulttuurin julkista rahoitusta tulee vahvistaa ja sen jakoperusteita päivittää muuttuvan kentän mukana. Markkinaehtoisuus ei asetu tulevaisuudessa esteeksi rahoituksen saamiselle, eikä myöskään sille, minkä voi tunnustaa taiteeksi ja kulttuuriksi.

2. Kulttuuritapahtumien sääntely – Tulevaisuudessa viranomaiset ymmärtävät laajasti musiikkitapahtumien järjestämisen ominaispiirteet ja niihin kohdistuva sääntely on tarkoituksenmukaista sekä turvallisuutta ja toiminnan sujuvuutta tosiasiallisesti edistävää. Uusi aluehallinto on keskittänyt palvelunsa siten, että musiikkitapahtumien järjestäjien kohtelu tapahtuu valtakunnallisesti yhteisten periaatteiden mukaisesti ja yhdenvertaisesti sekä tapahtumajärjestäjiä ammattitaitoisesti palvellen. Tapahtuma-ala ja musiikkitapahtumat sen osana tunnustetaan lainsäädännössä omana toimialana ja elinkeinona. Ammattimaista tapahtumajärjestämistä säädellään omalla lainsäädännöllä ja myös muualla lainsäädännössä ala ja sen erityispiirteet tunnustetaan.

3. Kulttuuritapahtumien yleisöt – Musiikkitapahtumissa onnistumisen avaimet on niillä, jotka tuntevat omat yleisönsä ja löytävät myös uusia yleisöjä. Elävän musiikin tapahtumat saavuttavat sellaisiakin yleisöjä, joita muu kulttuuri ei välttämättä tavoita. Esimerkiksi nuorille keikoilla käyminen on matalan kynnyksen kulttuuritoimintaa, joka luo perustaa myös muunlaisen kulttuurin löytämiselle ja syventää kävijän suhdetta kulttuuriin. Myös maantieteellinen yhdenvertaisuus kulttuurille taataan ja varmistetaan, että myös muissa kuin suurissa kaupungeissa on elävän musiikin tapahtumia ja kulttuuritarjontaa. Vapaan kentän yleisötyöhön panostetaan. Markkinavetoisen elävän musiikin yksityissektorin mahdollisuudet kehittää yleisötyötään eivät aiemmin ole olleet yhdenvertaisia valtionosuusjärjestelmän tukemien kulttuurilaitosten kanssa, joten tähän kiinnitetään erityistä huomiota.

4. Kulttuurin kansainvälisyys – Kulttuurin kansainvälisyyttä tuetaan yhtä vahvasti kuin muitakin kansainvälisyydestä ponnistavia ventialoja. Musiikin kansainvälisyys Suomessa käsitetään laajemmin kuin pelkän musiikkiviennin käsitteen kautta. Kansainvälisyys voi tapahtua myös Suomessa. Elävän musiikin tapahtumat tunnustetaan kansainvälisyyden alustoina. Suomessa on kansainvälisesti kiinnostava ja kilpailukykyinen elävän musiikin tapahtumatoimiala, joka tarjoaa monenlaisille ihmisille eri taustoista kiinnostavia ja monimuotoisia sisältöjä. Musiikkitapahtumien kansainvälisyyden tukeminen on myös sisältöjen, osaamisen ja hyvien käytänteiden tuomista Suomeen. Huomionarvoista on, että kulttuurin kansainvälisyys merkitsee myös kulttuurisen moninaisuuden ja yhdenvertaisuuden edistämistä Suomessa.

5. Kulttuurin kestävyys – Tulevaisuudessa tiedetään, mitkä ovat ne tosiasialliset toimenpiteet, joilla kulttuuriala voi tukea Pariisin ilmastopimuksen tavoitteita. Kulttuuriala on valjastettu vaikuttavaksi osaksi yhteiskuntaa kestävä kehityksen edistäjänä. Kulttuuri-, taide- ja tapahtuma-alat ovat varautuneet ilmastonmuutoksen aiheuttamiin ilmiöihin ja ekologisiin kriisitilanteisiin.

Varautuminen tapahtuu yhteistyössä valtionhallinnon ja julkisen sektorin kanssa. Ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäviä toimintamalleja, hankkeita ja verkostoja kehitetään, sillä erityisesti esimerkiksi musiikkitapahtumat ovat otollisia ympäristöjä uusien innovaatioiden testaamiseen suurien yleisöjensä ja tavoitavuutensa vuoksi. Julkinen sektori tukee uusia innovaatioita, jotka lujittavat vaikuttavaa, monialaista ja pitkäjänteisen työtä kestävän kulttuurialan edistämiseksi.

Kulttuurin paikka julkisen rahoituksen, sääntelyn tai kehityksen osalta ei rajaudu ainoastaan yhteen ministeriöön, vaan mahdollisuudet ministeriöiden väliseen yhteistyöhön otetaan täysimääräisesti käyttöön.

Vaikka kulttuuripoliittisen selonteon tilanne- ja tulevaisuuskuva katsoo kauas yli kuluvan hallituskauden, tulee myös nykyisen hallituksen pidättäytyä toimista, joilla se aktiivisesti käy omaa selontekoaan vastaan. Hallituksen kulttuurin leikkauksiin ja toimialan verotukseen liittyvät päätökset haastavat elävän musiikin alan toiminnan perusedellytyksiä ja horjuttavat sitä jälleenrakennustyötä, jota toimiala on pandemian jälkeen sinnikkäästi omin hartiavoimin tehnyt.

Jotta selontekotyön toimenpiteet kantavat tuleviin vuosikymmeniin, tulee kulttuurin ja taiteen toimiedellytykset taata myös tässä ajassa. Markkinavetoisen elävän musiikin toimialan näkökulmasta se tarkoittaa pääsylippujen arvonalisäverotuksen säilyttämistä 10 prosentin verokannassa ja kulttuurin vapaan kentän rahoituksen kehittämistä, ei leikkauksia. Erityisen tärkeää on huomioida kulttuurin ja kulttuuritapahtumien elinkeinopoliittinen ulottuvuus ja arvioida julkisen rahoituksen tulevaisuutta myös elinkeinoministeriön näkökulmasta. Leikkauspolitiikan sijaan kulttuurin rahoituksen ja valtiosuusjärjestelmän taustalla olevaa lainsäädäntöä tulee arvioida kriittisesti, jotta kulttuurin rahoitus vastaisi dynaamisen toimintakentän tosiasiallisia tarpeita ja jotta kulttuurin rahoituksen tulevaisuus ei olisi sementoitu menneeseen maailmaan. Musiikkitapahtumien markkinaehtoisuus ei saa tulevaisuudessa asettua esteeksi julkisen rahoituksen saamiselle, eikä myöskään sille, minkä voi tunnustaa taiteeksi ja kulttuuriksi.

Kulttuuripoliittisen selonteon yhteydessä tulisi voida puhua rahasta. Selonteon tulisi linjata julkisen rahoituksen tavoitetilasta sekä niistä toimenpiteistä, joilla Suomi nostaa taiteen ja kulttuurin rahoituksen ensin yhteen ja sitten EU-tavoitteiden mukaiseen kahteen prosenttiin valtion budjetista. LiveFIN kannattaa selonteon tavoitetta, jonka mukaan kulttuurin ja luovien alojen julkinen rahoitus ja rakenteet kehittyvät vuoteen 2040 mennessä niin, että luovan talouden osuus bkt:sta kaksinkertaistuu. Seuraavaksi tähän tarvitaan toimenpiteet ja työvälineet.

